

A régi fény ragyogjon!

FELÜLETFELÚJÍTÁS BELTÉRBE

Schlosser Mátyás

Egy fából készült bútor, nyílászáró vagy padlóburkolat esetében előbb-utóbb eljön a felújítás ideje. Beltéri fatermékek esetében az elhasználódást jellemzően a használatból eredő felületi kopás és az alkalmazott bevonatrendszer öregedése jelenti. A szükséges beavatkozást nagyban meghatározza az eredeti felületkezelés típusa, és a felújítandó tárgy jellege.

Különbséget kell tenni felújítás és restaurálás között. Tény, hogy a restaurálás jobban hangzik, főleg azért, mert magasabb szaktudást feltételez. A bútor restaurálása és felújítása között több lényeges különbség van. Például bútorrestaurálás esetén az eredeti állag megóvása a fontos, felújításnál

viszont az elhasználdott alkatrészeket bátran kicserélhetjük újra, a régi anyagok eszmei értéke nem számít. Restauráláskor nem szempont a további rendszeres használhatóság, egy felújításnál viszont a használhatóság alapvető fontosságú: gyakorlatilag az a fő cél. Egy restaurálási munka során a művészi érték és az eredetiség megőrzése a hangsúlyosabb, míg a felújítás során a funkcionalitás, a hétköznapi kényelmes használat van a középpontban. Restauráláskor a korábbi megmunkálások nyomait nem tüntethetjük el, hiszen az a mester(ek) keze nyoma, míg felújításnál minden előző javításra utaló nyom eltüntetésre kerülhet. Ezen kívül anyaghasználat tekintetében is: a restauráláskor korhű eredeti technikák használata az elvárás, felújításkor szinte szabad kezet kapunk.

Egy fafelület felújításának vagy restaurálásának első lépése a mechanikus (száraz) és nedves tisztítás – a két módszer jól kiegészíti egymást. A régi, elöregedett pl. sellakréteg eltávolítása színlőpenge (citling) és csiszolópapír segítségével történik. Egy felújítás során „durvább eszközökhöz” is nyúlhatunk, például gépi gyalulás, a profilok gépi csiszolása, vagy akár

újra marása is megtörténhet, cél a szép tiszta, újszerű felület elérése. A nedves tisztítás során a zsíros szennyeződések eltávolítása az első lépés, restaurálás esetén kíméletes felületaktív anyagok (pl.: zsíralkohol-szulfát) segítségével. Erősebb szennyeződés esetén ammóniával (szalmiákszesz) is szoktak dolgozni. Egy felújítás esetében itt is szabad kezet kapunk, hétköznapi oldószerekhez is nyúlhatunk, illetve, ha ismert a korábbi lakkrendszer oldószere, akkor érdemes azzal próbálkozni. Festett felület restaurálása esetén a szakemberek például káliúg (kálium-hidroxid), vagy nátronlúg (lúgkő) vizes oldatával oldják le a régi bevonatot. Felújítás során a kereskedelemben kapható festéklemaró szerek, például különböző gyártmányú kromofágok segítségével marathatjuk le a felületet egészen a nyers, tiszta fáig. A kromofág tulajdonképpen egy speciális mix, ami gyakorlatilag lemarja az általá-

osan használt festékek többségét, ezáltal lehetőség nyílik a felület újrafestésére. Szerencsés, hogy már kaphatóak metilén-kloridot nem tartalmazó festéklemarók is, hiszen az említett (hagyományosan alkalmazott) vegyület mérgező. Ez a munka nem kellems és elég hosszú a l m a s is, különösen, ha

tagolt felületekről van szó. Nagyon fontos az alkalmazott vegyszerre vonatkozó biztonsági előírások betartása! Bármelyik festéklemarót is használjuk, azt a lemarandó területre ecsettel bőségesen vigyük fel és hagyjuk hatni. Ugyanakkor nem szabad engedni, hogy a meglazult anyag újra a felületre száradjon: amint elkezd a festék meglazulni, a kaparóvassal azonnal távolítsuk el a felmaródott anyagot. Lehet,

hogy a felületeket többször is át kell kenni, ha túl vastag vagy sokféle festékrétegről van szó. A lekapart festékréteg veszélyes hulladék, így kezelése során gondosan járjunk el. A „nedves” eljáráson átesett felületeknek újabb zsírtalanításon, semlegesítésen és gondos csiszoláson kell átesniük.

A régi festékréteg hőlégfúvó segítségével is fellazítható, ehhez többféle adapter (pl. lapos) is rendelkezésre áll. Fontos, hogy a túl forró levegő akár meg is égetheti a fa felületét, erre érdemes figyelni.

Amint a festékréteg hólyagosodni kezd, közvetlenül mögötte haladva a kaparóvassal kell letolni a lággyá vált festékréteget. A nehezen hozzáférhető helyeket, például sarkokban vagy profilos éléknél erős gyökérkefe, vagy acélgyapot segítségével távolíthatjuk el az anyagot. Ilyen jellegű festékeltávolítási módszer után is szinte minden esetben szükséges egy oldószeres tisztítás és természetesen csiszolás is.

Az új bevonatrendszernek tartós-nak és ellenálló-nak kell lennie, ha restaurálásról van szó, akkor – ahogy már említésre került – az alkalmazott technológiának ráadásul illeszkednie kell az eredeti szerkezet korához és stílusához is. Felújítás esetén a legkorszerűbb festék- és lakkbevonatok is bátran alkalmazhatóak, és stílus tekintetében csak az ügyfél fantáziája szab határt! ■

Források:

auro.hu
bigfoot.hu
butorasztalos-restaurator.hu/
butorfelujitas.php
ezermester.hu/cikk-8059/
Festekek_eltavolitasa
ezermester.hu/cikk-5713/
Fapadlok_felujitasa
polifarbe.hu
u.wikipedia.org/wiki/Diklórmetán